VYKONÁVACIE ROZHODNUTIE KOMISIE

z 27. februára 2014

o udelení výnimky, o ktorú požiadalo Írsko na základe smernice Rady 91/676/EHS o ochrane vôd pred znečistením dusičnanmi z poľnohospodárskych zdrojov

[oznámené pod číslom C(2014) 1194]

(Iba anglické znenie je autentické)

(2014/112/EÚ)

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na smernicu Rady 91/676/EHS z 12. decembra 1991 o ochrane vôd pred znečistením dusičnanmi z poľnohospodárskych zdrojov [1], a najmä na odsek 2 tretí pododsek prílohy III k uvedenej smernici,

keďže:

(1) Ak sa množstvo hnoja, ktoré má členský štát v úmysle každoročne aplikovať na jeden hektár, líši od množstva uvedeného v prvej vete druhého pododseku odseku 2 prílohy III k smernici 91/676/EHS a v písmene a) daného pododseku, toto množstvo sa musí stanoviť tak, aby sa tým neovplyvnilo dosiahnutie cieľov uvedených v článku 1 danej smernice, a musí byť odôvodnené na základe objektívnych kritérií, akými sú napríklad dlhé vegetačné obdobie a plodiny s vysokou absorpciou dusíka.

(2) Dňa 22. októbra 2007 Komisia prijala rozhodnutie 2007/697/ES, ktorým sa udeľuje výnimka, o ktorú požiadalo Írsko na základe smernice Rady 91/676/EHS o ochrane vôd pred znečistením dusičnanmi z poľnohospodárskych zdrojov [2], a ktorou sa umožňuje aplikácia maštaľného hnoja v objeme maximálne 250 kg dusíka na hektár ročne za určitých podmienok v poľnohospodárskych podnikoch s najmenej 80 % trávnatých porastov v kontexte *Írskeho akčného programu, tak ako sa implementuje v nariadeniach Európskych spoločenstiev (správna poľnohospodárska prax zameraná na ochranu vôd) z roku 2006 [European Communities (Good Agricultural Practice for Protection of Waters) Regulations 2006]* (právny akt č. 378 z roku 2006), s dátumom ukončenia platnosti 17. júla 2010.

(3) Dňa 24. februára 2011 Komisia prijala rozhodnutie 2011/127/EÚ [3], ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2007/697/ES a ktorým sa rozširuje výnimka do 31. decembra 2013 v kontexte *Írskeho akčného programu, tak ako sa implementuje v nariadeniach Európskych spoločenstiev (správna poľnohospodárska prax zameraná na ochranu vôd) z roku 2010 [European Communities (Good Agricultural Practice for Protection of Waters) Regulations 2010]* (právny akt č. 610 z roku 2010).

(4) Výnimka udelená rozhodnutím 2007/697/ES zmeneným rozhodnutím 2011/127/EÚ sa týkala 5 093 poľnohospodárskych podnikov v roku 2012, čo zodpovedá približne 3,34 % celkového počtu poľnohospodárskych podnikov s pasúcimi sa zvieratami, 11,44 % celkového počtu dobytčích jednotiek a 5,19 % celkovej čistej poľnohospodárskej plochy.

(5) Írsko predložilo 4. októbra 2013 Komisii žiadosť o predĺženie danej výnimky na základe tretieho pododseku odseku 2 prílohy III k smernici 91/676/EHS.

(6) Írsko uplatňuje v súlade s článkom 3 ods. 5 smernice 91/676/EHS na celom svojom území akčný program.

(7) Zo správy Komisie Rade a Európskemu parlamentu o vykonávaní smernice Rady 91/676/EHS o ochrane vôd pred znečistením dusičnanmi z poľnohospodárskych zdrojov na základe správ členských štátov za obdobie rokov 2008 – 2011 vyplýva, že v Írsku, pokiaľ ide o podzemné vody, všetky monitorovacie miesta zaznamenali strednú koncentráciu dusičnanov nižšiu ako 50 mg/l, pričom v 87 % monitorovacích miest bola zaznamenaná stredná koncentrácia dusičnanov nižšia ako 25 mg/l. Pokiaľ ide o povrchové vody, všetky monitorovacie miesta zaznamenali strednú koncentráciu dusičnanov nižšiu ako 50 mg/l a viac ako 99 % monitorovacích miest zaznamenalo strednú koncentráciu dusičnanov nižšiu ako 25 mg/l.

[1] Ú. v. ES L 375, 31.12.1991, s. 1.
[2] Ú. v. EÚ L 284, 30.10.2007, s. 27.
[3] Ú. v. EÚ L 51, 25.2.2011, s. 19.

(8) Za posledných niekoľko rokov sa znížil počet hospodárskych zvierat a objem použitého chemického hnojiva. V období rokov 2008 – 2011 sa v porovnaní s rokmi 2004 až 2007 znížil počet hovädzieho dobytka o 4 %, počet ošípaných o 11 % a počet oviec o 22 %. Priemerná záťaž z hnoja hospodárskych zvierat v období rokov 2008 – 2011 bola 105 kg/ha, čo predstavuje pokles o 8 % v porovnaní s rokmi 2004 – 2007. Priemerná záťaž z fosforu v období rokov 2008 – 2011 bola 15 kg/ha, čo predstavuje pokles o 6 % v porovnaní s rokmi 2004 – 2007. Priemerný objem použitých priemyselných dusíkatých hnojív klesol o 6 % v období rokov 2008 – 2011 v porovnaní s rokmi 2004 – 2007. Priemerný objem použitých priemyselných fosforečných hnojív klesol o 31 % v období rokov 2008 – 2011 v porovnaní s rokmi 2004 – 2007.

(9) V Írsku je 93 % poľnohospodárskej pôdy určených na trávne porasty. V podnikoch s trávnymi porastmi sa 47 % pôdnej plochy obhospodaruje extenzívne, a preto majú relatívne nízku mieru zaťaženia a nízku mieru použitia hnojív, 32 % sa obhospodaruje v rámci agroenvironmentálnych programov a len 5,2 % sa obhospodaruje intenzívne, 7 % sa využíva na poľnohospodárstvo na ornej pôde. Priemerné použitie chemického hnojiva na trávnych porastoch predstavuje 81 kg/ha dusíka a 7 kg/ha fosforu.

(10) Írska klíma, charakteristická rovnomerným rozdelením ročných zrážok počas celého roka a pomerne malým rozsahom ročných teplôt, je priaznivá pre dlhé vegetačné obdobie tráv, ktoré sa pohybuje od 330 dní za rok na juhozápade do asi 250 dní za rok na severovýchode.

(11) Komisia po preskúmaní žiadosti Írska, po posúdení írskeho akčného programu a na základe skúseností získaných pri uplatňovaní výnimky ustanovenej v rozhodnutí 2007/697/ES zmenenom rozhodnutím 2011/127/EÚ usudzuje, že množstvo hnoja, ktoré Írsko navrhuje aplikovať, teda 250 kg dusíka na jeden hektár za rok, neovplyvní dosiahnutie cieľov stanovených v smernici 91/676/EHS za predpokladu, že budú splnené určité prísne podmienky.

(12) Z podkladových materiálov predložených Írskom vyplýva, že navrhované množstvo 250 kg dusíka na hektár za rok v poľnohospodárskych podnikoch s podielom trávnych porastov vo výške najmenej 80 % je opodstatnené na základe objektívnych kritérií, ako napríklad vysoká čistá zrážkovosť, dlhé vegetačné obdobie a vysoké výnosy tráv s vysokou absorpciou dusíka.

(13) Dátum skončenia platnosti rozhodnutia 2007/697/ES zmeneného rozhodnutím 2011/127/EÚ je 31. december 2013. S cieľom zabezpečiť, aby príslušní poľnohospodári mohli naďalej využívať výhody vyplývajúce z uvedenej výnimky, je vhodné prijať toto rozhodnutie.

(14) Opatrenia stanovené v tomto rozhodnutí sú v súlade so stanoviskom Výboru pre dusičnany zriadeného podľa článku 9 smernice 91/676/EHS,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Výnimka, o ktorú požiadalo Írsko listom zo 4. októbra 2013 na účely povolenia vyššieho množstva maštaľného hnoja, ako je množstvo stanovené v prvej vete druhého pododseku odseku 2 prílohy III k smernici 91/676/EHS a v jej písmene a), sa udeľuje s výhradou splnenia podmienok stanovených v tomto rozhodnutí.

Článok 2

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto rozhodnutia sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

a) „poľnohospodárske podniky s trávnym porastom“ sú podniky, v ktorých trávny porast tvorí 80 % alebo viac poľnohospodárskej plochy dostupnej na hnojenie;

b) „pasúce sa hospodárske zvieratá“ sú hovädzí dobytok (s výnimkou jatočných teliat), ovce, jelenia zver, kozy a kone;

c) „tráva“ je plocha s trvalým alebo dočasným trávnym porastom (dočasný znamená kratší ako štyri roky);

d) „parcela“ je samostatné pole alebo zoskupenie polí, ktoré je homogénne, pokiaľ ide o plodiny, druh pôdy a spôsoby hnojenia.

Článok 3

Rozsah pôsobnosti

Toto rozhodnutie sa uplatňuje na individuálnom základe a za podmienok stanovených v článkoch 4, 5 a 6 na poľnohospodárske podniky s trávnym porastom.

Článok 4

Každoročné predkladanie žiadostí a prijímanie záväzkov

1. Poľnohospodári, ktorí chcú využiť výnimku podľa tohto rozhodnutia, predložia každoročne žiadosť príslušnému orgánu.

2. Spolu s každoročnou žiadosťou uvedenou v odseku 1 sa písomne zaviažu splniť podmienky stanovené v článkoch 5 a 6.

Článok 5

Aplikácia hnoja a iných hnojív

1. Množstvo maštaľného hnoja pasúcich sa hospodárskych zvierat, ktoré sa každoročne aplikuje na pôdu v poľnohospodárskych podnikoch s trávnym porastom vrátane aplikácie samotnými zvieratami, nesmie presiahnuť množstvo hnoja s obsahom 250 kg dusíka na hektár za podmienok stanovených v odsekoch 2 až 7.

2. Celková dávka dusíka nesmie presiahnuť predpokladanú potrebu živín konkrétnej plodiny, musí zohľadňovať zásoby z pôdy a nesmie presiahnuť najvyššiu mieru hnojenia platnú pre daný poľnohospodársky podnik, ktorá sa stanovuje v akčnom programe pre dusičnany. Celková aplikácia dusíka sa rozlišuje podľa miery zaťaženia a produktivity na plochách s trávnym porastom.

3. V každom poľnohospodárskom podniku sa vedie plán hnojenia, v ktorom sa opisuje striedanie plodín na poľnohospodárskej pôde a plánovaná aplikácia hnoja a iných hnojív. Tento plán sa v poľnohospodárskom podniku vypracuje na každý kalendárny rok do 1. marca. V pláne hnojenia sú obsiahnuté aspoň tieto informácie:

a) plán striedania plodín, v ktorom sa musí špecifikovať plošná výmera parciel s trávou a parciel s inými plodinami vrátane situačnej mapy s umiestnením jednotlivých parciel;

b) počet hospodárskych zvierat, opis systému ustajnenia a uskladnenia vrátane dostupnej skladovej kapacity hnoja;

c) výpočet obsahu dusíka a fosforu v maštaľnom hnoji vyprodukovanom v poľnohospodárskom podniku;

d) množstvo, druh a vlastnosti hnoja vyvezeného z poľnohospodárskeho podniku alebo dovezeného do poľnohospodárskeho podniku;

e) predpokladané požiadavky plodín na dusík a fosfor na každej parcele;

f) výsledky pôdnych analýz s vyjadrením zásoby dusíka a fosforu, ak sú k dispozícii;

g) povaha hnojiva, ktoré sa má použiť;

h) výpočet dávky dusíka a fosforu z maštaľného hnoja aplikovaného na každú parcelu;

i) výpočet dávky dusíka a fosforu z chemických a iných hnojív, aplikovaných na každú parcelu.

Plán hnojenia sa podrobí revízii najneskôr do siedmich dní po uskutočnení akejkoľvek zmeny v poľnohospodárskych postupoch, aby sa zabezpečil súlad plánov so skutočnými poľnohospodárskymi postupmi.

4. Každý poľnohospodár musí viesť evidenciu hnojenia vrátane informácií o podávaní dusíka a fosforu, ako aj o nakladaní so znečistenou vodou.

Táto evidencia sa predkladá príslušnému orgánu za každý kalendárny rok.

5. V prípade každého poľnohospodárskeho podniku s trávnym porastom, v ktorom sa využila uvedená výnimka, poľnohospodár súhlasí s kontrolou žiadosti o výnimku uvedenej v článku 4 ods. 1, ako aj s kontrolou plánu a evidencie hnojenia.

6. Každý poľnohospodár, ktorému sa udelila výnimka, vykonáva na účely presného hnojenia pravidelné rozbory obsahu dusíka a fosforu v pôde.

Odber vzoriek a rozbor sa musia vykonať najmenej raz za štyri roky v prípade každej homogénnej plochy poľnohospodárskeho podniku z hľadiska striedania plodín a pôdnych charakteristík.

Na každých päť hektárov poľnohospodárskej pôdy sa vykoná aspoň jeden rozbor.

V každom poľnohospodárskom podniku využívajúcom výnimku musia byť dostupné výsledky rozboru pôdy, pokiaľ ide o obsah dusíka a fosforu.

7. Maštaľný hnoj sa nesmie aplikovať na jeseň pred kultiváciou trávy.

Článok 6

Obhospodarovanie pôdy

1. Musí sa zatrávniť osemdesiat alebo viac percent plochy vhodnej na aplikáciu hnoja v poľnohospodárskych podnikoch.

2. Poľnohospodári, ktorí využívajú individuálnu výnimku, musia prijať tieto opatrenia:

a) plochy s dočasným trávnym porastom sa na jar preorú;

b) po orbe trávy na všetkých typoch pôdy okamžite nasleduje výsadba plodín vyžadujúcich vysoké dávky dusíka;

c) do striedania plodín sa nezahŕňajú strukoviny alebo iné rastliny, ktoré viažu dusík zo vzduchu.

3. Odsek 2 písm. c) sa však neuplatňuje na ďatelinu na zatrávnených plochách s menej ako 50 % ďatelinovým porastom ani na iné strukoviny, ktoré sú podsievané trávou.

Článok 7

Monitorovanie

1. Príslušný orgán zabezpečí v každom okrese vypracovanie a každoročnú aktualizáciu máp znázorňujúcich percentuálny podiel poľnohospodárskych podnikov s trávnym porastom, percentuálny podiel hospodárskych zvierat a percentuálny podiel poľnohospodárskej pôdy, na ktoré sa vzťahuje individuálna výnimka, ako aj máp miestneho využívania pôdy.

2. S cieľom získať údaje o koncentráciách dusíka a fosforu v pôdnej vode, o mineralizovanom dusíku v pôdnom profile a o koncentráciách dusičnanov v podzemnej a povrchovej vode, a to v podmienkach s uplatňovaním výnimky, ako bez nej, vykonáva sa monitorovanie pôdy, povrchovej vody a podzemnej vody. Monitorovanie sa vykonáva na úrovni jednotlivých polí poľnohospodárskeho podniku a v rámci monitorovacích poľnohospodárskych povodí. K monitorovaným lokalitám patria hlavné typy pôdy, intenzity hnojenia, postupy hnojenia a plodiny.

3. V poľnohospodárskych povodiach, ktoré sa nachádzajú v blízkosti najcitlivejších vodných útvarov, sa musí uskutočňovať zvýšené monitorovanie vody.

4. V poľnohospodárskych podnikoch využívajúcich individuálne výnimky sa vykonáva prieskum miestneho využívania pôdy, striedania plodín a poľnohospodárskych postupov. Zhromaždené informácie a údaje z rozboru živín podľa článku 5 ods. 6 a monitorovania uvedeného v odseku 2 tohto článku sa použijú na modelové výpočty rozsahu úbytku dusíka a fosforu z poľnohospodárskych podnikov, na ktoré sa vzťahuje individuálna výnimka.

Článok 8

Kontroly

1. Príslušné orgány zabezpečia, aby sa všetky žiadosti o výnimku podrobili správnej kontrole. Ak sa touto kontrolou preukáže, že nie sú splnené podmienky stanovené v článkoch 5 a 6, táto skutočnosť sa oznámi žiadateľovi. V tom prípade sa žiadosť považuje za zamietnutú.

2. Na základe analýzy rizík, výsledkov kontrol z predošlých rokov a výsledkov všeobecných náhodných kontrol uplatňovania právnych predpisov, ktorými sa vykonáva smernica 91/676/EHS, sa zostaví program inšpekcií v teréne. Inšpekcie v teréne sa vykonajú aspoň v 5 % poľnohospodárskych podnikov využívajúcich individuálnu výnimku v súvislosti s podmienkami stanovenými v článkoch 5 a 6 tohto rozhodnutia. Ak z overovania vyplynie nedodržanie požiadaviek, poľnohospodár sa o tom upovedomí. Tieto informácie sa zohľadnia pri rozhodovaní o žiadosti o výnimku na nasledujúci rok.

3. Príslušným orgánom sa poskytnú potrebné právomoci a prostriedky na overenie plnenia podmienok uplatňovania výnimky udelenej na základe tohto rozhodnutia.

Článok 9

Predkladanie správ

Príslušné orgány predložia každý rok do júna správu obsahujúcu tieto informácie:

a) mapy znázorňujúce pre každý okres percentuálny podiel poľnohospodárskych podnikov, percentuálny podiel hospodárskych zvierat a percentuálny podiel poľnohospodárskej pôdy, na ktorú sa vzťahuje individuálna výnimka, ako aj mapy miestneho využívania pôdy uvedené v článku 7 ods. 1;

b) výsledky monitorovania koncentrácií dusičnanov v podzemných a povrchových vodách vrátane informácií o tendenciách kvality vody, a to za podmienok pri uplatňovaní výnimky aj bez uplatňovania výnimky, ako aj vplyv uplatňovania výnimky na kvalitu vody podľa článku 7 ods. 2;

c) výsledky monitorovania pôdy, pokiaľ ide o koncentrácie dusíka a fosforu v pôdnej vode a o mineralizovaný dusík v pôdnom profile, a to v podmienkach s uplatňovanou výnimkou, ako aj v podmienkach bez výnimky podľa článku 7 ods. 2;

d) zhrnutie a vyhodnotenie údajov získaných zo zvýšeného monitorovania vody v zmysle článku 7 ods. 3;

e) výsledky prieskumu miestneho využívania pôdy, striedania plodín a poľnohospodárskych postupov podľa článku 7 ods. 4;

f) výsledky modelových výpočtov rozsahu úbytku dusíka a fosforu z poľnohospodárskych podnikov, ktoré využívajú individuálnu výnimku podľa článku 7 ods. 4;

g) vyhodnotenie vykonávania podmienok uplatňovania výnimky na základe kontrol na úrovni poľnohospodárskych podnikov, ako aj informácie o nevyhovujúcich poľnohospodárskych podnikoch vychádzajúce z výsledkov správnych kontrol a inšpekcií v teréne podľa článku 8 ods. 1 a 2;

h) porovnávaciu analýzu kontroly poľnohospodárskych podnikov využívajúcich výnimku a poľnohospodárskych podnikov nevyužívajúcich výnimku v Írsku. Informácie obsahujú údaje o ročných inšpekciách, správnych kontrolách, poľnohospodárskych inšpekciách v rámci opatrení krížového plnenia a štatistické údaje o porušení povinností.

Článok 10

Uplatňovanie

Toto rozhodnutie sa uplatňuje v kontexte *Írskeho akčného programu, tak ako sa implementuje v nariadeniach Európskej únie (správna poľnohospodárska prax zameraná na ochranu vôd) z roku 2014 (právny akt č. 31 z roku 2014).*

Toto rozhodnutie stráca účinnosť 31. decembra 2017.

Článok 11

Toto rozhodnutie je určené Írsku.

V Bruseli 27. februára 2014

Za Komisiu

Janez POTOČNIK

člen Komisie